

Bileşik kelimeler

zusammengesetzte Nomen

Geschwindigkeitsbegrenzung sözlükte yok — çünkü tek kelime değil, **üç kelime yapışmış**. Türkçede de son parça anlamı verir ama Almanca bunları bitişik yazdığı için kelime korkutucu görünüyor. Parçalamayı öğrendiğin an sözlük ihtiyacın yarıya iniyor: son parça hem anlamı hem artikeli veriyor.

Bileşik kelimeler, iki veya daha fazla sözcüğün birleşmesiyle oluşan isimlerdir: Handschuh, Krankenhaus, Arbeitszimmer.

A2 yolunda 16/21

7 bölüm

~6 dk okuma

13 soruluk test

Konuyu panoya as ↗

PDF indir ↓

İpucu: Almanca bir kelimeye dokun. Türkçesi çıkar, deftere kaydedersin, sonra Panom'da quiz'le sınarsın.

Anladım

Bölüm 01

00:10

Şu an: iki kural, bütün sistem

KISAYOL

Son parça kelimenin kendisidir. Anlamı o verir, artikeli o verir. Öndeki parçalar sadece tarif eder.

Türkçe de aynı işi yapıyor, sadece **araya boşluk koyarak**: «el çantası», «hastane odası». Almanca boşluğu siliyor ve tek kelime yazıyor. Yapı değişmiyor, yazım değişiyor.

Üçünün de başı aynı: **Hand**, dişil. Ama artikelleri farklı — çünkü **artikeli baş değil son parça belirliyor: der Schuh • die Tasche • das Tuch.**

❶ Bu kural istisnasız çalışıyor. A2’den sonra karşına çıkacak her uzun kelimede artikeli tahmin edebilirsin — **tek yapman gereken son parçayı tanımak.**

Bölüm 02 01:00

Anlam da sondan okunuyor

Aynı iki kelime, ters sırada dizilince **bambaşka şey** oluyor. Bunu bir kez gördüğünde kural içselleşiyor:

KELİME	PARÇALAR	NE DEMEK	NEDEN
der Hausschlüssel	Haus + Schlüssel	ev anahtarı	bir anahtar
das Schlüsselhaus	Schlüssel + Haus	anahtar evi	bir ev
der Sommerurlaub	Sommer + Urlaub	yaz tatili	bir tatil
der Urlaubssommer	Urlaub + Sommer	tatil yazı	bir yaz

Türkçe tamlamada da aynı: «ev anahtarı» bir anahtardır, «anahtar evi» bir evdir. Sadece Türkçede belirleyici **başta**, Almancada da başta — yani **sıra birebir aynı**. Bu, Türkçe konuşanın Almancada bedava aldığı nadir şeylerden biri.

Uzun kelimeyi okuma yöntemi bu yüzden hep aynı: **sondan başla, geriye doğru oku.**

Aradaki s, n ve e — «Fugenlaut»

Bazı bileşiklerde parçalar arasında fazladan bir harf duruyor: **Arbeitszimmer**, **Krankenhaus**, **Hundefutter**. Bunun anlamı yok — **sadece telaffuzu kolaylaştırıyor**.

BAĞLANTI SESİ	NE ZAMAN GELİR	ÖRNEK
-s-	-ung · -heit · -keit · -schaft · -tät ile biten kelimelerden sonra	Wohnungstür · Sicherheitsgurt · Arbeitsplatz
-n-	çoğulu -n alan kelimelerden sonra	Krankenhaus · Straußenei · Blumenvase
-e-	bazı tek heceli kelimelerden sonra	Hundefutter · Tagebuch
yok	çoğu durumda hiçbir şey gelmez	Handschuh · Haustür · Kaffeetasse

Bu sesi **üretmen gerekmiyor**. Okurken tanıman yeter: **Arbeitszimmer** gördüğünde «Arbeit + Zimmer» diye ayırabiliyorsan iş bitmiştir. Kendi kelimeni uydurmayacaksın zaten.

TUZAK 01

Aradaki -s-i çoğul sanmak

Arbeitsplatz içindeki -s- «işler» demiyor. Türkçede de «işe gitmek» derken -e bir çoğul değil; sadece bağlıyor.

✓ **der Arbeitsplatz**
iş yeri — tek bir yer, tek bir iş.

✓ **die Arbeitsplätze**
Çoğul **sondan** yapılır — **Platz → Plätze**.

Kural aynı: **çoğul da son parçadan** okunur. **das Handtuch → die Handtücher**. Çoğul tiplerini [çoğul sayfasında](#) ayrıntılı çıkardık.

REKLAM

728 × 90

Sadece isimler değil: fiil ve sıfat da birleşiyor

Bileşiğin ilk parçası isim olmak zorunda değil. Almanca **fiil kökü, sıfat, edat** — hepsini kullanıyor:

TİP	ÖRNEK	PARÇALAR	TÜRKÇESİ
isim + isim	der Wohnzimmertisch	Wohnzimmer + Tisch	oturma odası masası
fiil + isim	das Schlafzimmer	schlaf(en) + Zimmer	yatak odası
sıfat + isim	die Großmutter	groß + Mutter	büyükanne
edat + isim	der Nachteil	nach + Teil	dezavantaj
isim + sıfat	zuckerfrei	Zucker + frei	şekersiz
sıfat + sıfat	dunkelblau	dunkel + blau	lacivert

Fiil birleşirken **mastar ekini atıyor**: schlafen → Schlaf-, waschen → Wasch- (die Waschmaschine), fahren → Fahr- (die Fahrkarte).

Ekle kelime türetmek — kelime hazineni ikiye katlayan yer

Bileşiğin yanında ikinci bir mekanizma var: **ek**. Bir kelimeyi bildiğinde ondan türeyen dört beş kelimeyi de bedavaya alıyorsun.

EK	NE YAPAR	ÖRNEK	ARTİKEL
-ung	fiili isme çevirir	wohnen → die Wohnung	her zaman die
-heit / -keit	sıfatı isme çevirir	frei → die Freiheit	her zaman die
-er	yapan kişiyi/aleti verir	arbeiten → der Arbeiter	her zaman der
-in	kişiyi dişil yapar	der Lehrer → die Lehrerin	her zaman die
-chen / -lein	küçültür	das Haus → das Häuschen	her zaman das
un-	anlamı tersine çevirir	möglich → unmöglich	—
-los	«-siz» yapar	Arbeit → arbeitslos	—
-bar	«-ebilir» yapar	essen → essbar	—

Sağdaki sütun [artikel sayfasının](#) tam olarak anlattığı şey: **artikel kelimenin sonundan okunur**. Bileşik kelimelerde de, türetilmiş kelimelerde de aynı kural.

Tek bir kökten neler çıktığını görmek bu sistemi anlatmanın en iyi yolu — **Arbeit** (iş):

- **arbeiten** — çalışmak
- **der Arbeiter · die Arbeiterin** — işçi
- **der Arbeitgeber** — işveren (iş + veren)
- **der Arbeitnehmer** — çalışan (iş + alan)
- **arbeitslos** — işsiz
- **die Arbeitslosigkeit** — işsizlik
- **der Arbeitsplatz** — iş yeri
- **die Arbeitserlaubnis** — çalışma izni

❶ Sekiz kelime, tek kök. Bunları tek tek ezberlemedin — **bir tanesini bildin, yedisini kurdun**. A2'den sonra kelime hazinen böyle büyüyor.

Bölüm 06 05:30

Kimsenin söylemediği kısım: parçalamayı yanlış yerden yapmak

Uzun kelimeyi parçalarken en sık yapılan hata **yanlış yerden kesmek**. İpucu: Almanca kelimeler **-ung · -heit · -keit · -schaft · -platz · -zimmer · -haus** gibi **tanıdık uçlarla** biter. Önce onu bul, sonra geriye doğru kes.

KELİME	YANLIŞ KESİM	DOĞRU KESİM
Lebensmittel	~~Leben + Smittel~~	Lebens + Mittel — gıda
Versicherung	~~Ver + Sicherung~~	ver-sicher-ung — sigorta
Aufenthaltserlaubnis	~~Aufenthalts + Erlaubnis~~	Aufenthalts + Erlaubnis — oturma izni

Bağlantı sesi **öndeki parçaya** aittir, arkadakine değil. **Arbeitsplatz** = Arbeit + s + Platz.

İkinci hata: **her uzun kelimeyi bileşik sanmak**. **Versicherung · Entschuldigung · Verabredung** bileşik değil, **türetilmiş** kelimeler — ön ek + kök + son ek. Onlarda son parçayı değil **son eki** ararsın: **-ung** gördüysen artikel **die**.

- ① Pratikte tek soru şu: **sondaki parça tek başına bir kelime mi? Platz** evet → bileşik. **-ung** hayır → türetilmiş. İkisinde de artikel sondan okunuyor, yani sonuç değişmiyor.

Bölüm 07 06:00

Bu hafta ne yapacaksın

Bu, A2'nin son konusu ve ilginç bir yanı var: **alıştırmaları sokakta yapılıyor**.

- Bir Alman market rafına bak (ya da fotoğrafına). Gördüğün her uzun kelimeyi **sondan başlayarak** parçala.
- Artikeli önce **tahmin et**, sonra kontrol et. Son parçayı biliyorsan bilmen gerekiyor.
- Bildiğin bir kelimeyi seç (**Haus · Arbeit · Fahr-**) ve ondan türeyen beş kelime yaz.
- Yeni bir uzun kelime öğrendiğinde **parçalarıyla birlikte** deftere yaz: **die Aufenthaltserlaubnis = Aufenthalt + Erlaubnis**. Tek parça yazarsan unutursun, parçalı yazarsan sistemi öğrenirsin.

- ① **A2 bitti**. Buradan sonrası B1: fiile yapışan edatlar, dolaylı anlatım ve Konjunktiv. Ama önce bu on bir konuyu A2 yolunda bir kez daha gözden geçir — hepsi sırayla duruyor.

Bölüm 08 06 : 10

Kendini dene

Cevaba dokun — neden öyle olduğunu birlikte görelim.

+7

Tam testi çöz

13 soru · süreli · sonunda kural kırılımı

NOTLARIN

Bu konuya notun

Aklında kalsın istediğın kuralı, örneğı ya da soruyu yaz. Kendiliğinden kaydedilir ve Panom'da toplanır.

Notun

Örneğın: -ung ile biten her isim die.

REKLAM

728 × 250

GENAU ALMANCA — KURAL DEĞİL, ANLAŞILMA ANI.
GENAU · ÜCRETSİZ ALMANCA KÜTÜPHANESİ